

Časové souvislosti v daních a účetnictví při rozhodování státní správy vč. důsledků soudních rozhodnutí

koreferát

Jiří Pelák

odbor Účetnictví, oceňování a související odborné profese

3. 10. 2024

Ministerstvo financí
České republiky

Úvodní teze

Účetní řešení jako inspirace pro daňové řešení

Omezení:

- Rozdílný cíl účetnictví a zdanění → různé požadavky na určitost informací
- Transakce nikoli obchodního charakteru

Ekonomické efekty transakcí (o kterých se účtuje) nelze určit bez porozumění právním souvislostem

Právní moc

Formální pojetí

Materiální pojetí

- Závaznost
- Nezměnitelnost - překážka věci rozsouzené (rozhodnutí) – *res iudicata*

Relativizace: soudní přezkum (u správních rozhodnutí), mimořádné opravné prostředky

Daně: „kvazi“ právní moc

- Odvolání (řádný opravný prostředek) nemá odkladný účinek (§ 109 odst. 5 DŘ)
- Není překážkou změny věci rozhodnuté

Pozn.: Vykonatelnost

Persuasive vs Conclusive

- Účinnost, právní moc, vymahatelnost, zaplacení
- Prvostupňové rozhodnutí, druhostupňové rozhodnutí, soudní přezkum, mimořádné opravné prostředky
- Vývoj argumentace, nové posudky, noví advokáti
- Vlastní kroky
- Vývoj judikatury, vývoj doktríny (články, semináře, komentáře), vývoj metodiky (pokyny D, Q&A, Interpretace NÚR)
- Asymetričnost účtování pohledávek/výnosů a dluhů/nákladů

Zaúčtujeme/vykážeme něco?

Podmíněné aktivum → pohledávka

Podmíněný dluh → rezerva → „normální“ dluh

První vlašťovka

Interpretace Národní účetní rady č. 10:

Okamžik účtování o pohledávce z titulu příslušenství k pohledávce u věřitele

(5) O pohledávce z titulu příslušenství ve prospěch výnosů věřitel účtuje nejdříve ke dni, kdy využil svého práva požadovat příslušenství a **uplatnil svůj požadavek** vůči dlužníkovi. Za uplatnění svého práva a sdělení této skutečnosti dlužníkovi se považuje i uplatnění příslušenství v rámci soudního či jiného vymáhání pohledávky. **To za předpokladu, že je dostatečná míra jistoty, že bude pohledávka z příslušenství splacena.**

(11) ... věřitel ... účtuje o pohledávce z titulu příslušenství v případech, kdy je předpoklad, že pohledávka bude uhrazena, tedy za předpokladu dostatečné míry jistoty, že je skutečným aktivem a její uplatnění skutečným výnosem.

Scénáře

Výchozí rozhodnutí o zaúčtování (před bitvou)

Chtějí po mně platit, a já si i myslím, že dlužím, ale je šance se bránit, které využívám

Chtějí po mně platit, ale já si myslím, že nedlužím

Chtějí po mně platit, já si myslím, že nedlužím, přesto zaplatím

Změna rozhodnutí o zaúčtování (v/po bitvě)

Nebyl zaúčtován dluh. Vývoj mi nepřisvědčuje.

Byl zaúčtován dluh. Vývoj mi nepřisvědčuje.

Změna odhadu vs oprava (významné) chyby

Změna odhadu: dopad ovlivní výsledek hospodaření v období, kdy dojde ke změně odhadu. Změna odhadu je transakcí běžného období.

Oprava chyby: dopad neovlivní výsledek hospodaření. Oprava je „jakoby“ transakcí minulého období; účtuje se v běžném období „retrospektivně“.

Opuštění původního „odhadovaného“ výsledku nemusí být změna odhadu

Interpretace Národní účetní rady č. 29: Opravy chyby, změny v účetních odhadech a změny v účetních metodách

Oprava chyby

Chybou minulých let (dále jen „chyba“) se rozumí opomenutí nebo chybné účtování v minulých účetních obdobích ....

Chyby jsou obvykle důsledkem **nepoužití informací** či **chybného použití informací, které byly k dispozici k okamžiku sestavení účetní závěrky**.

Za informace, které jsou k dispozici k okamžiku sestavení účetní závěrky, se považují nejen informace, které účetní jednotka měla sama k dispozici, ale také **informace, které byly k dispozici mimo účetní jednotku a účetní jednotka je mohla při vynaložení přiměřené snahy získat a využít**.

Chyby mohou být způsobené například:

- 3. chybnou interpretací skutečností, přehlédnutím,
- 6. nezohledněním nastalých skutečností.

Změna odhadu

Účetními odhady se rozumí údaje uváděné v účetní závěrce, které **v důsledku nejistoty**, která je přirozenou součástí podnikatelského prostředí, **nelze přesně stanovit**, a proto jejich výše může být pouze odhadnuta. Při tomto odhadu se **vychází z nejlepších informací, které má účetní jednotka k dispozici k okamžiku sestavení účetní závěrky**.

Změna odhadu je **důsledkem nových informací či nového vývoje**.

Pokud při stanovení odhadu byly **informace**, které byly k dispozici do okamžiku sestavení účetní závěrky, **použity správně, pozdější změna odhadu není opravou chyby**.

Závěr

Děkuji za pozornost

